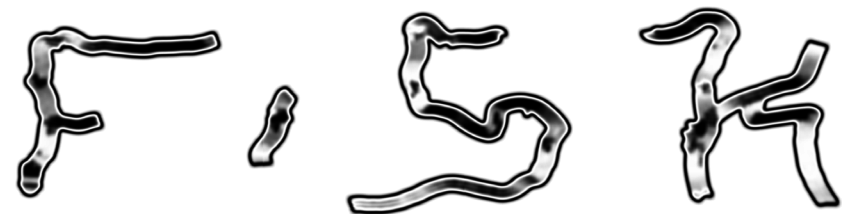

FISK

*Text Annika Nyman
Regi Katrine Wiedemann
Kompositör Halla Steinunn Stefánsdóttir
På scen Liv Vesterskov
Scenografi och kostym Maja Ravn
Ljus och teknik Jörgen Dahlqvist
Grafisk design Katrine Hoffmann
PR/Sociala medier Martin Blomqvist
Produktion och panelsamtal Adam Knapasjö
Idé, koncept och produktion
Liv Vesterskov och Isabella Sundell*

FISK

FISK är en djupdykning i myterna om havet, sett genom den klassiska sagan om den lilla sjöjungfrun. I sagan vill den lilla — eventuellt inte så lilla — sjöjungfrun också upp på torra land. Där ska hon ha prinsen. Det är också sagans obändiga villkor: att vinna prinsens kärlek, eller att förgöras och bli till havsskum. Men en längtan efter en främmande prins — är detta begär det vi kallar kärlek?

Om sagan berättas idag förs tankarna direkt till att havet nu har börjat äta upp de strandnära samhällena, till vågorna som sköljer in över kusterna, och vilket begär det är som framkallar det nu då. Allt blandas samman och sköljer över en som havet självt.

FISK är på så sätt en undersökning av begäret som en våldsam och egensinnig kraft, som bygger sin egen irrationella logik. Men *FISK* är också att skriva fram en figur utifrån sjöjungfrumyten, att med en främlings blick se på den mänskliga tillvaron. Här blir sjöjungfrun en hybrid, en gränsvarelse som ser på de landlevande människorna med förundran. Deras logik, deras rädslor, deras icke-rädslor.

Äventyret är förbi.

Välkommen hit!

Det blir svårare att se hur vi ska berätta oss ur det här eller var vi ska berätta ifrån när allting känns som om det skriker på samma gång. På de kommande sidorna lyfter vi några droppar av olika tankar och perspektiv in i det moderna mänskliga livets förhållningssätt. I föreställningen lånar vi sjöjungfruns perspektiv som hybridvarelse, här lånar vi andra stämmor för att bära fram det röstlösa.

I teaterprogrammet för föreställningen *FISK* har vi skapat en liten mötesplats för text. Här samlas form, forskning och tvärkonstnärliga perspektiv för att undersöka relationen till vårt lokala hav, Öresund.

Produktionsgruppen to those grundades på den skånska landsbygden 2022, och har sedan dess skapat flera konst och teaterprojekt som för en dialog kring Agenda 2030-målen utifrån lokal förändring. *FISK* vår första dramatiska produktion i Malmö.

Ett vykort inifrån processen att komponera för *FISK*

Ljuddesignen och kompositionen till *FISK* är en inbjudan till att kreativt arbeta med ljud från flera olika håll. Den tekniska uppställningen — eller surroundljudet — är en avgörande komponent, men därifrån tar fantasi och experimenterande vid. Hur kan ljud bli en tråd i den polyfona estetiken i Annika Nymans dramatik? Hur kan arbetet föra in en i sjöjungfruns liminala rum, eller ge röst åt mer-än-mänskliga varelser och på det sättet kanske avslöja olika aspekter av ett fenomen?

När jag skriver detta befinner jag mig mitt i experimentfasen. En del av arbetet sker i min hemmastudio, och en del utvecklas med hela teamet på Inter Arts Center i Malmö. Jag vet fortfarande inte hur slutresultatet kommer att bli, vilket är en del av det underbara med att komponera: att pendla mellan det kända och det okända, dyka ner i mina egna ljudarkiv och samla nytt material att ta med in i det gemensamma teatrala rummet.

Just nu arbetar jag med fragment från min inspelning av Matthew Lockes 1600-talspartitur till Shakespeares *The Tempest*, och förvandlar bitar av musikaliska fraser till något som liknar djuphavet. Jag arbetar också med krabb- och vatteninspelningar, undersöker och drömmar fram vad en ”sirensång” skulle kunna innebära. Samtidigt pågår hantverket med att väva samman miljötexturer och kustnära frekvenser.

Ännu är inget definitivt fastlåst, och därför kan allt detta gå om intet. En sak är säker: jag kommer att fortsätta experimentera ända fram till föreställningen. Det du hör i kväll är resultatet av den resan — ett slags ljudligt drivvedsfragment som har hittat sin väg upp på *FISK*:s stränder.

Ålgräsängarna i Öresund — havets barnkammare

Under havsytan, där ljuset silas genom det klara vattnet, breder ålgräsängarna ut sig som Öresunds barnkammare. De kan verka stillsamma, men under de vajande bladen pågår ett myllrande liv. Här söker fiskyngel, kräftdjur och snäckor skydd, föda och utrymme att växa. Ålgräsängarna är en av våra viktigaste marina livsmiljöer och utgör grunden för ett rikt och motståndskraftigt ekosystem.

I Öresund möts Östersjön och Nordsjön. Här skapas unika förutsättningar för biologisk mångfald, och ålgräset, *Zostera marina*, spelar en avgörande roll. De djupa rötterna binder sedimenten, medan de långa bladen bildar en undervattensskog där hundratals arter hittar livsrum.

Fisket är beroende av ålgräsängarna. Många kommersiellt viktiga fiskarter tillbringar sina första månader här, skyddade från rovdjur och omgivna av riklig föda. Framtidens fiskbestånd börjar inte ute på öppet hav, utan i de grunda vikarnas gröna landskap och barnkammare. När ålgräset försvinner minskar också förutsättningarna för ett hållbart fiske.

Ålgräsängarna gör också vattnet klarare genom att fånga upp partiklar och ta upp näringsämnen som annars bidrar till övergödning. Samtidigt dämpar de vågor och strömmar, binder sand och sediment

samt skyddar kustlinjen mot erosion. De fungerar som naturens eget kustförsvar – en levande infrastruktur som arbetar dygnet runt.

Genom fotosyntesen tar ålgräset upp stora mängder koldioxid och lagrar kolet i havsbottnens sediment under mycket lång tid, tusentals år. Dessa så kallade blå kollager gör ålgräsängarna till en av våra viktigaste naturbaserade klimatlösningar. Samtidigt motverkar de lokal havsförurning och skapar bättre livsvillkor för musslor och andra känsliga arter.

För oss människor innebär ålgräset också klarare vatten, ett rikare djurliv och levande kustmiljöer som lockar till bad, snorkling, dykning och naturupplevelser. Det stärker både turismen och människors relation till havet.

Trots sitt stora värde har många ålgräsängar förlorats på grund av övergödning, kustexploatering och fysisk påverkan. Att skydda och återställa dem är därför en investering i framtiden. Varje ny ålgräsäng stärker fiskbestånden, ökar den biologiska mångfalden, binder kol, skyddar våra kuster och gör Öresund mer motståndskraftigt mot klimatförändringar. När havets gröna hjärta får växa, stärks också våra möjligheter att leva i samspel med ett friskt och levande hav. Hälsningar

Mitt hjärtas framtida Atlantis

Finner mig själv, sittandes på en sten. Blicken mot havshorisonten, brusande vågor. Platsen är en mångbottnad frontlinje; land möter hav på det vis som lockar, hav äter land på det vis som skrämmer, människan möter konsekvens av utsläppsohållbara livsstil trots att vi blundar: allt just här.

Löderups strandbad har en av Sveriges värst erosionsutsatta kustlinjer. Farmor köpte huset när pappa var liten. Ett fritidsnöje, en paus från Lund, havsbris. Farfar var sjökapten – kanske kände hon någon sorts närhet till honom utmed kusten?

Höststormar. Inte många år gammal när havet tog ett hus. Vi körde förbi och tittade. Overkligt. Stormarna och strömmarna utmed österlenkusten har format mitt förhållande till havet. Gå ut och simma in! Bada inte när du precis har ätit, du kan få kramp – tänk att vi trodde på det! Förrädiskt hala stenar då de slickats våta av vågorna.

Tunga maskiner kör sönder delar av tomten, det är ett måste. Lass efter lass med stora stenbumlingar trängs ned där hav möter land. En mur mot vågorna, ett sätt att fördröja det oundvikliga? Långsiktiga lösningar tycks långt borta; havet sliter ut de stora stenblocken ett efter ett. Likt den grekiska myten om Sisyfos och

hans eviga straff: att rulla stenen uppför berget, väl medveten om att den alltid faller tillbaka. Sisyfos?

Längst ut på tomten står ett litet trähus, vi kallar det för kojan. Som barn tog jag gärna med en packe serietidningar dit, som tonåring togs slumrande tupplurar, som vuxen kombineras långa drömska blickar mot det stora blå med skummande öl. Att se havet genom ett fönster är något alldeles annorlunda än att titta på det utomhus, upplevelsen fortsätter att förundra.

En barndomsjul firas med släkten på skånska landsbygden. Höststormarna var starkare än vanligt, pappa vill titta till huset. Jag följer med. Halva kojan svävar i luften! Nypa sig i armen, lurar mina ögon mig? Havet har slukat sten, gröpt ut marken under huset, det är ett under att det inte rasat.

När pappa var liten var tomten större, längre.

Kristianstad flygplats får en ny flyglinje i början av 2022, jag och en vän åker dit. På en livesänd video från vår klimataktion talar jag för första och hittills enda gången om min personliga koppling till erosionen och havshöjningen, om det hotade fritidshuset. Vi lyckas fördröja premiärflygningen med destination

Stockholm, spenderar resten av dagen på “hotell Gripen”.

Havshöjningen är oundviklig. Sörjer redan det som inte ännu förlorats.

Vill du engagera dig för havet?

Naturum Öresund i Malmö är en mötesplats för alla som vill värna om vår marina miljö. Här sprider de kunskap och väcker engagemang genom föreläsningar, utställningar och aktiviteter för både vuxna och barn. Om du har några funderingar eller brinner för något specifikt är det bara att höra av sig till dem – de hjälper dig att hitta rätt. De arrangerar även aktiviteter under årets stora havsdagar

Mars: World Seagrass Day

Maj: World Biodiversity Day

Juni: World Ocean Day

September: World Cleanup Day